

Sygn. akt III AUa 990/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Pietrzak
Sędziowie	SSO del. Anna Petri (spr.) SSA Tadeusz Szweda
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2016 r. w Katowicach

sprawy z odwołania J. L. (J. L.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o przeliczenie emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Bielsku-Białej

z dnia 30 marca 2015 r. sygn. akt VI U 221/15

oddala apelację.

/-/ SSO del. A. Petri /-/ SSA J. Pietrzak /-/ SSA T. Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 990/15

UZASADNIENIE

Ubezpieczony J. L. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 9 stycznia 2015r. o odmowie przyznania mu prawa do ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Domagał się ustalenia prawa do wyliczenia

emerytury kapitałowej wskazując, iż złożenie przez niego uprzednio wniosku o wcześniejszą emeryturę nie ma wpływu na możliwość dochodzenia ponownego wyliczenia świadczenia na podstawie art. 55 ustawy.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania zarzucając, że skoro ubezpieczony nabył już prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 1 marca 2009r., to nie może domagać się przeliczenia tego świadczenia na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej.

Wyrokiem z dnia 30 marca 2015r. Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury wyliczonej na podstawie art. 55 i art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poczynając od dnia 1 grudnia 2014r.

Sąd I instancji ustalił, iż ubezpieczony urodził się (...) Prawomocną decyzją organu rentowego z 1 czerwca 2009r. nabył prawo do wcześniejszej emerytury, poczynając od 1 marca 2009r. Wypłata tego świadczenia została zawieszona z uwagi na kontynuowanie przez niego zatrudnienia. Następnie, na wniosek ubezpieczonego, z dniem 1 listopada 2013r. podjęto wypłatę świadczenia w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego.

W dniu 30 grudnia 2014r. ubezpieczony złożył kolejny wniosek o emeryturę i jej obliczenie, według najkorzystniejszego wariantu podając, iż po otrzymaniu emerytury nieprzerwanie kontynuuje zatrudnienie. Rozpoznając go, organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Sąd Okręgowy zważył, iż odwołanie jest zasadne. Powołując się na treść art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2013r., poz. 1440), zwanej dalej ustawą emerytalną, Sąd ten wskazał, iż ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej.

Organ orzekający wskazał, iż wątpliwości co do okoliczności, czy złożony po dniu 31 grudnia 2008r. wniosek o przyznanie emerytury musi być pierwszym wnioskiem złożonym przez ubezpieczonego, zostały jednoznacznie rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 19 marca 2014r. (I UK 345/13) Sąd Najwyższy wskazał, że ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948r., który po osiągnięciu wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej, niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub emeryturę wcześniejszą. Sąd Najwyższy wyjaśnił tam, iż nabycie statusu emeryta, o jakim mowa w art. 4 pkt 1 ustawy emerytalnej, wiąże się z utratą statusu ubezpieczonego z art. 4 pkt 13 ustawy tylko wtedy, jeżeli po przyznaniu prawa do emerytury emeryt nie podlega obowiązkowemu lub dobrowolnemu ubezpieczeniu społecznemu. Przez ubezpieczonego należy rozumieć osobę, która spełnia warunki podlegania - w jakimkolwiek okresie - ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu, określonymu w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, a także osobę, która podlegała takiemu ubezpieczeniu w oparciu o przepisy obowiązujące przed wejściem w życie tejże ustawy.

Zaprezentowaną wykładnię przepisu art. 55 ustawy emerytalnej Sąd I instancji w całości podzielił. Wbrew założeniom organu rentowego uznał, iż do przeliczenia emerytury na nowych zasadach jest uprawniony także ubezpieczony, który złożył już wniosek o przyznanie wcześniejszej emerytury i pobierał ją. Przeciwnego podglądu nie sposób wyinterpretować ani z treści art. 55, ani art. 27 ustawy emerytalnej. Istota tego przepisu polega bowiem na wyrównaniu sytuacji osób urodzonych przed 1 stycznia 1949r. z sytuacją osób urodzonych po 31 grudnia 1948r. Z tego względu, ich prawo do kilkukrotnego przechodzenia na emeryturę nie może być kwestionowane. Osoba urodzona przed 1 stycznia 1949r., która po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 27 ust. 3 ustawy, kontynuowała ubezpieczenie, ma prawo złożyć

po 31 grudnia 2008r. wniosek o przeliczenie emerytury na nowych zasadach także, gdy wcześniej występowała już o emeryturę.

Sąd meriti uznał, iż ubezpieczony spełnia przesłanki do objęcia go przepisem art. 55 ustawy emerytalnej. W ocenie tego Sądu, skorzystanie z prawnej możliwości obliczenia wyższej wysokości emerytury nie wymaga przy tym od uprawnionego wskazania „korzystniejszej” metody obliczenia przysługującej emerytury w wyższej wysokości, niż ustalona dotychczas.

Z tych przyczyn, Sąd I instancji z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając ubezpieczonemu prawo do emerytury wyliczonej według nowych zasad.

Apelację od tego wyroku wniósł organ rentowy.

Apelujący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania. Zarzucił temu wyrokowi naruszenie prawa materialnego - art. 55 w związku z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zdaniem organu rentowego, wnikliwa analiza przepisu art. 55 tej ustawy prowadzi do wniosku, że dotyczy on ubezpieczonych, a nie osób, które posiadają już status emeryta, tj. mają ustalone prawomocną decyzją organu rentowego prawo do emerytury i pobierają to świadczenie. Ustawodawca w powołanym przepisie posłużył się bowiem sformułowaniem „ubezpieczony spełniający warunki do uzyskania emerytury”. Chodzi tu zatem o osobę, która hipotetycznie spełnia ustawowe warunki do przyznania prawa do takiego świadczenia, a nie o osobę, która prawo do emerytury już posiada w oparciu o prawomocną decyzję organu rentowego. O słuszności takiego rozumienia tego przepisu świadczyć może zapis znajdujący się w art. 60 i 65 ustawy emerytalnej, w którym ustawodawca wyraźnie wyodrębniła kategorię osób spełniających warunki do przyznania świadczeń i osób mających już to prawo ustalone.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd odwoławczy uznaje za własne ustalenia poczynione przez Sąd I instancji i w pełni podziela dokonaną na ich podstawie ocenę prawną zasadności odwołania ubezpieczonego. Nie sposób jedynie zgodzić się ze stanowiskiem tego Sądu na temat braku konieczności ustalania, czy emerytura ubezpieczonego wyliczona według nowych zasad, jest wyższa

od obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 748), zwanej dalej ustawą emerytalną. W tym zakresie, w oparciu o przepis art. 382 k.p.c., Sąd II instancji uzupełnił postępowanie dowodowe, ustalając na podstawie wyliczeń przedłożonych przez organ rentowy, iż na dzień 1 grudnia 2014r. wysokość emerytury ubezpieczonego, przyznanej mu początkowo na podstawie art. 29 tej ustawy, wynosi 5.242,35 zł, wysokość pobieranej obecnie emerytury z art. 27 ustawy emerytalnej stanowi kwotę 5.257,01 zł, a wysokość świadczenia z art. 26 tej ustawy to 6.620,61 zł. Jak wynika przy tym z dołączonych przez organ rentowy akt emerytalnych ubezpieczonego, decyzją z dnia 27 stycznia 2015r., począwszy od 1 grudnia 2014r., przeliczono dotąd pobieraną przez niego emeryturę, przyznaną mu z mocy art. 29 ustawy emerytalnej. Następnie, decyzją z dnia 15 lipca 2015r., również od 1 grudnia 2014r. przyznano mu emeryturę z art. 27 tej ustawy. Ubezpieczony stale przy tym pozostaje w zatrudnieniu. Tym samym, emerytura ubezpieczonego ustalona

na podstawie art. 26, jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej. Ubezpieczony spełnia zatem także tę przesłankę, stanowiącą w myśl art. 55 ustawy emerytalnej, warunek sine qua non przeliczenia świadczenia według nowych zasad.

Jak słusznie uznał Sąd Okręgowy, ubezpieczony spełnił także pozostałe ustawowe warunki niezbędne do przeliczenia wysokości jego świadczenia według nowych zasad, unormowanych w art. 55 ustawy emerytalnej. Sąd ten trafnie powołał się też na bogate orzecznictwo sądowe wydane na gruncie tej regulacji. W świetle wielu zacytowanych przez organ orzekający jednolitych orzeczeń Sądu Najwyższego, a także wyroków Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 lipca 2013r. (III AUa 2125/12, LEX 1363250) i z dnia 23 września 2013r. (III AUa 2307/12), uznać należy za ugruntowane stanowisko judykatury, zgodnie z którym uprawnienie do wyliczenia emerytury na podstawie art. 26 w związku

z art. 55 ustawy emerytalnej, jest niezależne od tego, czy wcześniej ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą i czy świadczenie to pobierał.

Wbrew stanowisku apelującego, z kręgu osób uprawnionych do obliczenia emerytury kapitałowej na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej nie można wykluczyć osoby, która pobiera już emeryturę, tak jak ma to miejsce w przypadku ubezpieczonego. Wykładnia językowa tego przepisu prowadzi do jednoznacznej konkluzji, iż „wystąpienie z wnioskiem o emeryturę po 31 grudnia 2008r.” nie oznacza wystąpienia

z nim po raz pierwszy - jak chciałby tego organ rentowy. Z uwagi na oczywistą możliwość kilkukrotnego przechodzenia na emeryturę, należy przyjąć, iż warunkiem zastosowania

art. 55 ustawy emerytalnej jest wystąpienie z którymkolwiek z kolei wnioskiem emerytalnym po 31 grudnia 2008r. po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego określonego

w art. 27 ust. 2 i 3 tej ustawy. Do takiej samej konkluzji prowadzi zastosowanie wykładni celowościowej. Omawiany przepis ma bowiem na celu umożliwienie ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. wyliczenia emerytury w wieku powszechnym

na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej. Zrównuje on sytuację tych osób z sytuacją osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r. Skoro zatem wniosek o przejście na emeryturę

w wieku powszechnym przez osoby objęte art. 27 nie musi być pierwszym wnioskiem

o przejście na emeryturę, bo nie wynika to z art. 55 ustawy emerytalnej, przeto ma on zastosowanie do wszystkich osób, które złożyły wniosek o wyliczenie emerytury

w powszechnym wieku emerytalnym po 31 grudnia 2008r., jeżeli ubezpieczenie było kontynuowane po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, niezależnie

od uprzedniego przejścia już przez te osoby na emeryturę (tak też uzasadnienie powołanej przez organ orzekający uchwały Sądu Najwyższego z 4 lipca 2013r.).

Jak podkreślił przy tym Sąd Najwyższy w wyroku z 10 lipca 2013r. (II UK 424/12; OSNP 2013/21 - 22/257) oraz w wyroku z dnia 4 września 2013r. (II UK 23/13;

LEX nr 1375193) ratio legis art. 55 ustawy emerytalnej stanowi kontynuowanie opłacania składek po uprzednim nabyciu prawa do emerytury. Ma ono sens dla ubezpieczonych wyłącznie wówczas, gdy odprowadzanie składek znajdzie odzwierciedlenie w wysokości wypłacanego im świadczenia.

Na koniec zauważyć należy, iż na wniosek ubezpieczonego z dnia 30 grudnia 2014r. organ rentowy winien był przyznać mu emeryturę w najkorzystniejszej wysokości, którą -

jak wynika z wyliczenia organu rentowego - jest emerytura kapitałowa. Tymczasem, wbrew temu obowiązkowi, na ten wniosek organ rentowy przyznał mu decyzją z dnia 15 lipca 2015r. emeryturę z mocy art. 27 ustawy emerytalnej i wypłacał ją na dotychczasowych zasadach. Okoliczność pobierania przez ubezpieczonego emerytury z wieku powszechnego w żadnym wypadku nie może obecnie stanowić przeszkody do wyliczenia jego świadczenia według nowych zasad, unormowanych w art. 55 ustawy emerytalnej w związku z art. 26 tej ustawy.

Podkreślenia wymaga przy tym fakt, iż z brzmienia art. 55 ustawy emerytalnej,

nie wynika możliwość przyznania kolejnej emerytury, lecz ewentualność obliczenia jej wysokości według nowych zasad, unormowanych w art. 26 ustawy emerytalnej, co winno znaleźć odzwierciedlenie w treści sentencji Sądu I

instancji. Taka też jest treść zaskarżonej decyzji, odmawiającej prawa do ustalenia wysokości emerytury na podstawie tych przepisów, a nieodmawiającej prawa do tego świadczenia. Rozpoznawana sprawa jest bowiem sprawą o wysokość świadczenia, a nie o prawo do niego. Jak wynika bowiem z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2014r. (I UK 27/14; LEX nr 1537287), przepis art. 55 ustawy emerytalnej nie stanowi o przyznaniu „nowej emerytury po emeryturze”, lecz o jej obliczeniu według nowych zasad. Warunkiem tego nie jest przy tym wstrzymanie się z pobieraniem należnej emerytury. Zasadnicze znaczenie dla zastosowania tej regulacji ma utrzymywanie przez osobę w nim określonej statusu osoby ubezpieczonej oraz stwierdzenie, że zachowują go osoby, które przeszły na emeryturę wyłącznie wówczas, gdy po przyznaniu tego prawa, podlegają obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym. W konsekwencji emerytura osób, które spełniły warunki przewidziane w art. 27 i pobierały świadczenia na wniosek złożony po dniu 31 grudnia 2008r., powinna być wyliczona na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy, jeżeli po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego podlegały one ubezpieczeniom społecznym obowiązkowo lub dobrowolnie. Z mocy art. 27 ust. 3 pkt 4 ustawy emerytalnej, powszechny wiek emerytalny ubezpieczonego wynosił 65 lat i 3 miesiące. Ubezpieczony osiągnął go (...) i pozostając nadal w zatrudnieniu, kontynuował po tym czasie ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Przysługuje mu zatem prawo do obliczenia świadczenia według nowych zasad. Taka konstatacja Sądu I instancji zasługuje na pełną aprobatę.

Mając powyższe na względzie, na mocy art. 385 k.p.c. apelację organu rentowego, jako bezzasadną, należało oddalić.

/-/SSO del. A. Petri /-/SSA J. Pietrzak /-/SSA T. Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR